

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK V

DUNAJ, V SREDO, 25. I. 1950

ŠTEV. 6 (279)

„Tako smo se sporazumeli z deželnim vodstvom OeVP“

Že na primeru sestava nekaterih volivnih komisij v celovškem okraju smo zelo nazorno pokazali, kako se v posameznih občinah tega okraja že v predpripravi za občinske volitve odraža škodljiva vloga, ki jo je KLS odigrala pri jesenskih volitvah s svojim razbijaškim delom in odkritim povezovanjem s Steinacherjevo in Schumyjevo OeVP.

Razumljivo je, da se je KLS ustrašila in zbalala, da bodo številke, ki smo jih objavili, vzpodbudile marsikoga k treznemu razmišljanju, zlasti še sedaj, ko se bližajo občinske volitve. Seve, naših trditev in jasnih računov ni bilo mogoče ovreči. Da pa bi le na nek način zmanjšali učinek, si je bilo treba nekaj izmisliti. Treba se je bilo pred javnostjo opravičiti. Treba je bilo nekaj tolažilnega povedati, da ne bi ta ali oni prišel do razsodnega gledanja in jasnih spoznanj.

Tolažba je izpadla zelo klaverno. „Naš tednik“, bivše glasilo KLS, jo je zavil v sledeče varljive besede: „Ker smo 9. oktobra oddali za državni zbor glasove OeVP, prosimo svoje zaupnike, da se pomenijo z lokalnimi predstavniki OeVP, da dobimo tudi v krajevnih volilnih oblasteh svoje zastopnike po svojem številu glasov za deželni zbor; tako smo se sporazumeli z deželnim vodstvom OeVP.“

Tisti, ki so s tem navodilom hoteli pomiriti in oprati svojo slabo vest in potolažiti svoje zapeljive pristaže, se menda sami niso zavedali, da so s tem javno priznali svojo poniževalno vlogo, ki jo igrajo kot lutke in figure svojih OeVP-jevskih režiserjev. Brez sramu so izblebeli, kar so do sedaj vedno zanikali! Javno so priznali, da so se na milost in nemilost podredili OeVP-jevskemu vodstvu in da so sedaj prisiljeni igrati vlogo ponižnega prosjaka, podobno svetopisemskemu revnemu Lazarju, ki je prosil bogatino drobtin s preobložene mize.

Ljudstvo pa pravi o bogatinih, da so trdosrčni in da ne privoščijo niti drobtin. V tem primeru je sodba zelo točna. Klečeplazenje in sporazum z vodstvom OeVP nista rodila niti drobtin. Tolažba je bila puhla in prazna. Sestav volivnih komisij to jasno razodeva. V občinah velikovškega okraja južno od Drave, ki je strnjeno naseljen s slovenskim prebivalstvom, sta si OeVP in SPOe v vseh volivnih komisijah prisvojili popoln monopol in si ga bratsko porazdelila na pol in pol. Po krivdi svojega razbijaškega dela KLS lahko knjiži bedno zaslugo, da je zavedno slovensko prebivalstvo ostalo popolnoma brez zastopstva v volivnih komisijah in da ima OeVP v občinah Velikovškega okraja južno od Drave 26 zastopnikov več, kakor bi ji dejansko pristojalo. To pa zato, „ker smo 9. oktobra oddali za državni zbor glasove OeVP.“ „Tako smo se sporazumeli z deželnim vodstvom OeVP“, je zapisal „Naš tednik“ dne 28. 12. 1949. Na žalost ta činična ugotovitev točno drži.

Slično se škodljiva vloga KLS od-

raža v volivnih komisijah beljaškega okraja. Izdajalsko povezovanje KLS in OeVP pa v beljaškem okraju ni okrepilo samo pozicij OeVP, temveč je šlo v prid celo izrazito nacistični stranki VDU. Če v teh občinah del zavednih Slovencev ne bi bil naseljen OeVP-jevskim priganjačem, ki so si nadeli krinko krščanstva, temveč bi bil sledil pozivom na enotnost, za katero je stremela Demokratska fronta delovnega ljudstva, bi bilo danes v volivnih komisijah teh občin po eni strani manj strupenih OeVP-jevcev, po drugi strani pa bi bili na vseh mestih, ki jih sedaj za-

vzemajo čistokrvni nacisti, lahko odločni narodno zavedni ljudje.

To so dejstva, ki otipljivo pripravljajo vsakega o škodljivosti razbijaške politike KLS, ki je pomagala sovražnikom delovnega ljudstva Slovenske Koroške zabiti nov klin v njegove dotadaj strnjene vrste. Sovražnik želi imeti koristi od tega tudi v bodoče. Zato se nadaljuje mešetarjenje med OeVP in KLS tudi sedaj za občinske volitve.

Nekoliko bolj sramežljivo sicer, toda nič manj zahrbtno in v škodo enotnosti ljudstva. Mnogi so že spregledali igro in pozdravljajo po-

Deenotnost nam je že dovolj škodovala. Zato pri občinskih volitvah ne nasedajmo ponovno vabam razbijačev.

Posarje ni nemško državno ozemlje

Obisk francoskega zunanjega ministra Schumana v Zapadni Nemčiji nikakor ni prinesel zaželenega uspeha temveč le razočaranje tako na nemški kakor tudi na francoski strani.

Ostro in nedostopno zadržanje nemških politikov v vprašanju Posarja je francosko ljudstvo vzelo le z velikim nerazumevanjem na znanje. Številni francoski listi so bili ogorčeni, da nemški politiki niso pozdravili „diplomatske geste“ francoskega zunanjega ministra, ki je s svojim obiskom hotel pokazati, da hoče francosko ljudstvo pozabiti na vse, kar je doživelo od strani nemškega naroda. Nemci pa so ogorčeni nad zahtevo Schumana, da bi Francija prevzela v najem posarske rudnike za dobo 50 let. V Berlinu je mladina demonstrirala proti Schumanovi zahtevi, ministrski predsednik Zapadne Nemčije dr. Adenauer pa je izjavil, da francoska vlada nikakor nima pravice sklepati s Posarjem tozadevne najemniške pogodbe. Prav tako je zunanj minister Vzhodne Nemčije Dertinger v ostrih besedah zavrnil francosko zahtevo in v imenu provizorične vlade slovesno izjavil, da Nemčija ne bo

priznala nobene odločitve o Posarju, kateri ni privolilo celotno nemško ljudstvo, vključivši ljudstvo Posarja.

Končno se je vključil v to zadevo tudi ministrski predsednik Posarja Johannes Hoffmann in izjavil, da bo Posarje živelo tudi brez priključitve k Nemški zvezni republiki. Cilj posarske vlade je politična avtonomija in blagostanje Posarja. Velika veči-

na Posarskega ljudstva je mnenja, da je ta cilj mogoče doseči samo s pojačanimi gospodarskimi zvezami s Francijo in s sklenitvijo mirovne pogodbe. „Predvsem je treba upoštevati dejstvo,“ je izjavil Hoffmann, „da smo sicer Nemci, da pa se ne smatramo za nemško državno ozemlje“. V nadaljevanju je Hoffmann ostro obsodil izjavo ministrskega predsednika dr. Adenauerja, v zvezi s predvideno pogodbo o izrabi rudnikov in premogovnikov med Posarjem in Francijo.

Ali res ni sredstev in možnosti za ustanovitev slovenske kmetijske šole?

Zahteva Kmečke zveze za Slovensko Koroško po slovenski kmetijski šoli ni šele od danes ali od včeraj. Postavila jo je že davno, pred štirimi leti in se vse do danes neizprosno bori za uresničenje te svoje zahteve, ki je popolnoma upravičena in v interesu splošne in strokovne izobrazbe naše kmečke mladine.

Toda odgovorni činitelji za to doslej niso imeli drugega kot prazne obljube, in niti enkrat niso resno pristopili k reševanju tega za naše kmečko ljudstvo tako važnega in pomembnega problema. Izgovarjali so se, da ni denarja in zato ne mo-

rejo rešiti tega vprašanja. Deželni glavar je lani sporočil sekretariatu Kmečke zveze, da so o tem vprašanju razpravljali na seji koroške deželne vlade in sklenili, da bodo ustanovili „dvojezično kmetijsko šolo, čim bodo za to dane možnosti“. Ne glede na to, da dvojezično kmetijsko šolo kategorično odklanjamo, ker bi prav tako ponemčevala in odtujevala našo mladino kot nemške kmetijske šole, deželna vlada doslej tudi v tem pogledu ničesar ni ukrenila, pač pa je lani odprla tri nove nemške kmetijske šole. Za te je bilo vsekakor dovolj denarja na razpolago in so tudi danes dane vse možnosti. Slovenska kmetijska šola pa seveda nikakor ni v interesu koroških šovinističnih oblastnikov, ker bi jim bila s tem vsaj deloma odvzeta možnost načrtne germanizacije naše kmečke mladine in našega ljudstva sploh. Zato jo poskušajo z vsemi sredstvi sabotirati, zato za slovensko šolo ni denarja, zato ni tega ni ne onega, skratka, zato doslej še ni bilo „možnosti“ za ustanovitev slovenske kmetijske šole in — če bi šlo po volji koroških oblastnikov — te možnosti tudi nikoli ne bo.

Možnost za ustanovitev slovenske kmetijske šole pa je dana, samo volje je treba. Če dežela izda za nemške šole ogromne vsote denarja, če je lani ustanovila tri nove nemške kmetijske šole, mora imeti potrebno vsoto denarja na razpolago tudi za slovensko šolo. Končno tudi slo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Borba goriških Slovencev za slovenske šole

Osrednji odbor Demokratske fronte Slovencev v Italiji je ponovno vložil protest pri italijanskemu prosvetnemu ministru Gonalliju proti krivičnim ukrepom italijanskih oblasti glede slovenskih šol v Italiji.

Italijanske oblasti v goriški pokrajini so prepovedale otrokom slovenskih staršev, ki so optirali za Italijo, nadaljnji obisk slovenskih šol in zahtevali, da ti otroci obiskujejo italijanske šole.

Na prvotni protest Demokratske fronte Slovencev je italijansko prosvetno ministrstvo odgovorilo, da smejo slovenske šole obiskovati le še tisti otroci, ki so trenutno v zadnjih razredih ljudskih in srednjih šol. Vsem drugim otrokom je prepovedano, da bi še naprej obiskovali slovenske šole in jih morajo zapustiti do 18. t. m. ter se vpisati v ita-

lijanske šole. Policija v Gorici je že dala raznim slovenskim učencem tozadevna navodila.

V svojem novem protestu zahteva Osrednji odbor Demokratske fronte, da prosvetno ministrstvo takoj prekliče svoj sklep, ki rani nacionalne pravice slovenskega ljudstva v Italiji in nasprotuje osnovnim načelom italijanske ustave in jasnim odločbam mirovne pogodbe.

Koroški Slovenci z vsemi dobrimi željami budno spremljamo borbo goriških Slovencev, ki se morajo kakor mi boriti za najosnovnejše nacionalne pravice, predvsem tudi na šolskem področju. Prav ta primer kaže, kako se šovinisti povsod poslužujejo predvsem šolske ustanove, da bi uničili slovenski živelj, ki je na poti njihovim zavojevalnim načrtom.

Občinske volitve

Kaj mora vedeti vsak volivec

Kdo ima volivno pravico

Volivno pravico imajo vsi moški in ženske, ki so avstrijski državljani, ki so 31. decembra 1949 dopolnili 20. leto in ki niso izgubili volivne pravice.

Kdo nima volivne pravice

Načelno nimajo volivne pravice vsi tisti, ki je niso imeli na dan razpisa volitev, to je dne **31. decembra 1949**. Če je bil torej nekdo šele po 31. decembru 1949 sodnijsko kaznovan ali pa do 31. decembra ni bil pravno veljavno obsojen, ima pravico, da ga občina, v kateri je njegovo redno bivališče, vpiše v volivni imenik in tudi pravico, da na dan volitev, to je dne **12. marca 1950**, voli.

Volivne pravice pa vsekakor nimajo

1. Vsi tisti, ki so bili pravno veljavno obsojeni zaradi storjenega zločina in sicer če od časa, ko so obsedeli kazen, še ni poteklo **pet let**. Kdor je bil obsojen iz političnih vzrokov, zgubi volivno pravico samo tako dolgo, dokler ne obsedi kazni.
2. Vsi, ki so bili obsojeni zaradi gotovih, v splošnem dobičkah, željnih prestopkov (primeri: oderuštvo, preprečitev eksekucije, tatvina, poverba, goljufija, vsi tisti, ki so bili zaradi pijanstva že trikrat kaznovani itd.), če od časa, ko so obsedeli kazen še niso potekla **tri leta**.
3. Vsi tisti, ki so bili v času od 13. marca 1938 do 27. aprila 1945 od nemškega sodišča izven republike Avstrije pravno veljavno obsojeni za zaporne kazni (kaznilnice) in hkrati na izgubo časti in državljskih pravic, če od časa, ko so obsedeli kazen, niso potekla **tri leta** (če so bili obsojeni na zapor) oziroma če od tega časa ni poteklo **pet let** (če so bili obsojeni na kaznilnice), v kolikor tu ne gre za politične kazni, izrečene nad nasprotniki nacističnega režima ali kazni, ki so bile po vojni amnestirane. Vsi, ki so bili v času po 13. marcu 1938 na ozemlju republike Avstrije na podlagi nemških kazenskih predpisov obsojeni na zaporne kazni (kaznilnice) — v kolikor tu ne gre za politične kazni, izrečene nad nasprotniki nacističnega režima ali kazni, ki so bile po vojni amnestirane — dokler od časa, ko so obsedeli kazen, ni poteklo **pet let**.

- Volivne pravice ne izgubijo tisti, ki takrat, ko so bili obsojeni, še niso bili stari 18 let, če so bili obsojeni pogojno, če je bila obsodba zbrisana ali pa če je bil dotični amnestiran.
4. Volivne pravice tudi nimajo vsi tisti, ki so pod policijskim nadzorstvom, ki jim je bila odvzeta očetovska pravica, ki niso svojo pravico (t. j. ki so pod kuratelo) ali ki so registrirani kot obremenjeni nacisti. (Obremenjeni nacisti nimajo volivne pravice do 30. aprila 1950. Kdo spada med obremenjene nacisti, je razvidno iz tozadevnih registracijskih list, ki so jih svoječasno sestavljale vse občine.)

Pod točko 1., 2. in 3. navedene osebe, ki so zaradi sodnijske kazni zgubile volivno pravico, si jo spet lahko pridobijo, če proti odvzemu volivne pravice vložijo priziv in dokazujejo, da so to, zaradi česar so bile obsojene, napravile v borbi proti nacionalsocialistični strahovladi.

Volivne pravice tudi ne izgubijo tisti, ki jih je za manjše prestopke kaznovala upravna oblast (Okrajno glavarstvo, policija, finančni urad, carinska oblast itd.)

Ali res ni sredstev in možnosti za ustanovitev slovenske kmetijske šole?

(Nadaljevanje s 1. strani)

vensko ljudstvo plačuje davke in oddaja svoje pridelke. Če pa enkrat ta ali oni ni mogel popolnoma izpolniti svoje „obveznosti“, ali vsled slabe letine, nesreče ali vsled drugih neizgledov, je bil neusmiljeno kaznovan, ali pa so prišli in enostavno vdrli v hlev, šrambo in žitnico in nasilno vzeli, kar se jim je zdelo. V takih primerih oblast ni poznala in tudi danes ne pozna nobenega popuščanja, posebno ne pri slovenskih kmetih. Če pa že moramo in nas silijo, da moramo izpolnjevati svoje obveznosti napram državi, imamo tudi pravico zahtevati, da tudi država brezpogojno izpolni svoje obveznosti napram nam, napram delovnemu ljudstvu, ki dela in gara od zore do mraka, da si pridela svoj vsakdanji bori kruh in je pravi in resnični nosilec države.

Že zgoraj smo poudarili in ugotovili, da ima oblast na razpolago ogromne vsote denarja za nemške kmetijske šole, da pa za slovensko doslej še ni imela na razpolago niti groša. Toda to ni edini primer zapostavljanja našega človeka. Treba si je ogledati samo številk v letošnjem deželni proračunu, in videli bomo, da današnja oblast za slovensko ljudstvo nima prav nič razum morda težnje, da ga čim prej potuji in iztrebi.

V letošnjem proračunu (v rednem in izrednem) je predvidenih za kmetijske in kmetijsko-gospodinske šole, za učne moči na teh šolah itd. skupno 1.867.200 šilingov izdatkov in le 421.300 šilingov dohodkov. Primanjkljaj, ki ga v celoti krije deželna vlada in je neke vrste subvencija tem šolam, znaša torej 1.445.800 šilingov.

Od tega denarja (od primanjkljaja, ki ga krije deželna vlada) dobijo kmetijsko-gospodinske šole Goldbrunnhof 47.600 šil., Drauhofen 76.900 šilingov in Hunnenbrunn 44.400 šilingov; kmetijske šole Litzlhof 664.900 šilingov, Ehrental 63.000 šilingov, Thurn 60.300 šilingov, Töscheldorf 62.200 šilingov in Tigring 36.500 šilingov. Za kmetijske poklicne šole prispeva deželna vlada 177.700 šilingov in za učne moči (plače in potne stroš-

ke) na kmetijskih strokovnih šolah 182.300 šilingov. Končno predvidevajo pod to točko še 30.000 šil. kot učno podporo ubožnim kmetijskim sinovom in hčeram ter kmetijskim delavcem. Ta zadnja vsotica pa poleg vsega dokazuje še popolnoma protiljudski značaj koroških oblastnikov, ki posvečajo tako malo pozornosti splošni izobrazbi delovnih ljudi.

Iz navedenih števil vidimo, da ima oblast kar dosti denarja, samo ga nima, ali bolje rečeno, noče imeti za slovensko ljudstvo in njegove potrebe. Iz teh števil in iz celotnega proračuna tudi vidimo, da so vsi izgovori deželne vlade, da za ustanovitev slovenske kmetijske šole nima potrebnih sredstev, popolnoma neutemeljeni. Treba je samo nekoliko znižati podporo nemškim kmetijskim in kmetijsko-gospodinskim šolam ali eno ukiniti, ostane jih še vedno dovolj; črtati je treba samo onih 100.000 šilingov, ki jih predvideva za proslavo 30. obletnice plebiscita, ali opustiti oziroma znižati kako drugo postavko v proračunu (tujski promet, „Wörtherseesportfeste“, gradnja svinjskega hleva in drugih objektov na velepostest. Litzlhof, gradnja novega skednja na veleposestvu Goldbrunnhof, preoblikovanje „Burggarten“ v Celovcu in mnogo drugih) in bo dana možnost za ustanovitev sloven-

ske kmetijske šole. Samo volje je treba, ki je avstrijska oblast na žalost nikdar nima, kadar gre za potrebe slovenskega prebivalstva.

Koroški Slovenci smo polagoma že sili, da bi še nadalje prosjačili in molodovali za najosnovnejše pravice. V letih največjega nasilja smo spoznali, da se je treba nasproti krivici boriti. Zato v naši borbi za enakopravnost nikdar ne bomo popustili. Slovenska kmetijska šola je samo ena zahteva! Na šolskem področju je naša zahteva po enakopravnosti mnogo večja in zahtev je še več in več. Osnovna se glasi: Enake dolžnosti terjajo enake pravice! Dokler smemo plačevati za kritje visokih postavk proračuna visoke davke, imamo tudi pravico terjati, da se v proračunu ozira tudi na naše upravičene zahteve.

„Če nam bodo oblasti nalagale samo visoke davke, nas pa pred gospodarskim propadom ne bodo zaščitile niti nam v naših potrebah pomagale, smo prisiljeni, da sežemo po samopomoči,“ so leta 1474 izjavili naši predniki. A niso samo govorili temveč tudi z dejanji ukrepali! Toda ni treba obračati pogleda v preteklost, dovolj je primerov v sedanjosti, kaj zmora ljudstvo, če je enotno in složno! Marsikje je že pomedlo z gospodo! Ljudstva, ki je složno in enotno in se zavestno bori za svoje pravice, nihče ne more ugonobiti, najmanj pa trhla, zastarela in protiljudska oblast.

Avstrijska mirovna pogodba na mrtvi točki

Koraki zapadnih velesil v Moskvi niso dovedli do nobenega sporazuma niti ni imel nobenega uspeha obisk avstrijskega poslanika Bischofa pri namestniku zunanjega ministra Gromyku.

Gromyko pa je izjavil, da ni nobenega vzroka, ki bi namestnike zunanjih ministrov v Londonu oviral, da bi nadaljevali s pogajanjmi o še odprtih vprašanjih avstrijske mirovne pogodbe.

Vsa poročila o posebni mirovni pogodbi med Avstrijo in zapadnimi silami, so po izjavi ameriškega zunanjega ministra brez vsake podla-

ge. Zapadne sile bodo sklenile državno pogodbo samo skupno s Sovjetsko zvezo in odtegnile svoje čete samo v primeru, da to stori tudi Moskva.

Amerika prekinila diplomatske odnose z Bolgarijo

Ker je bolgarska vlada zahtevala od ameriške vlade, da odpokliče svojega poslanika, je skoraj gotovo, da bodo Združene države Amerike prekinile diplomatske odnose z Bolgarijo. Ameriško zunanje ministrstvo je odklonilo, da bi objavilo vzroke, zaradi katerih bolgarska vlada zahteva odpoklic njenega zastopnika Heatha. Kakor znano je bil Heath imenovan v razpravi proti Kostovu.

Bolgarija zahteva odpoklic jugoslovanskih diplomatov

Hkrati z novo čistko v bolgarski Komunistični partiji, iz katere je bilo izključenih šest članov „zaradi pomanjkanja čuječnosti in neizpolnjevanja dolžnosti“, je bolgarska vlada zahtevala tudi odpoklic prvega sekretarja jugoslovanskega poslanika v Sofiji Marka Vujasiča in jugoslovanskega generalnega konzula v bolgarski prestolnici Saviča.

Po poročilih iz Beograda ima ta odpoklic samo namen, da odvrne pozornost bolgarskega ljudstva od kritičnega političnega stanja in nepovoljnega gospodarskega razvoja v notranjosti bolgarske države.

Pomanjkanje kapitala v kmetijstvu

Minister za kmetijstvo Kraus je pred deželno zbornico v Zgornji Avstriji izrazil bojazn, da bo zaradi prepočasne predpisane oddaje v posameznih zveznih deželah v majniku nastala težkoča v preskrbi s kruhom.

Minister Kraus je nadalje obžaloval, da je v kmetijskih zadrukah vedno manj vlog. Vzrok temu, je dejal, je pomanjkanje denarja v kmetijstvu, pa tudi dejstvo, da so si številni kmetje nabavili neprimerne in neuporabne stroje.

Minister pa je pri tem zavestno zamolčal, da so ti stroji z njegovo pomočjo prišli v Avstrijo potom Marshallovega plana.

Modernizacija prava v Avstriji

Pravni minister dr. Tschadek je zadnji teden v nekem govoru pred Avstrijskim obrtnim društvom napovedal modernizacijo avstrijskega zakonika.

Minister je poudaril, da zahteva predvsem avstrijsko kazensko pravo, ki izvira iz leta 1903., temeljito spremembo. Prav tako izvira tudi civilni zakonik iz leta 1811. Medtem pa so se gospodarske, socialne in politične razmere tako bistveno spremenile, da zahtevajo nujno spremembo zakonov.

Nove spremembe bodo zadele predvsem družinsko pravo, ki dosega še ne upošteva popolne enakopravnosti žene, predvsem v premoženjskem vprašanju, zaradi česar je predvidena četrta delna novela civilnega zakonika.

Kazensko pravo bo spremenjeno po modernih vidikih, kar pa zahteva več časa. Takoj pa se bodo spremenile vrednostne meje pri premoženjskih prestopkih, ker ne odgovar-

V LR Sloveniji sta ustanovljeni dve novi ministrstvi

Predsedstvo prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije je na seji dne 14. t. m. na predlog predsednika vlade LRS sprejelo ukaz o ustanovitvi dveh novih ministrstev, ministrstva za elektrogospodarstvo LRS in ministrstva za rudarstvo LRS.

jajo več današnjim prilikam. Trgovski zakonik naj bi po izjavah ministra ostal v veljavi, čeprav je nemški, ker bolj odgovarja zapadnemu svetu. Ob tej priložnosti se je minister izjavil tudi proti predvidenemu zakonu prosvetnega ministrstva proti umazanosti v tisku, ker nasprotuje določbam avstrijske ustave. En sam paragraf, je dejal minister, bi dosegel isti cilj.

V Berlinu spet red in mir

V zadnjem tednu je kazalo, da bo v Berlinu prišlo do podobnih sporov med zasedbenimi silami, kakršni so bili lani. Do spora je prišlo, ker je zapadno nemška policija, ki je pod vplivom ameriških oblasti, zasedla palačo ravnateljstva državnih železnic, ki stoji pod svojetskim vplivom. Zaradi tega je bil več dni skrčen mestni promet, obstojala pa je tudi nevarnost, da pride do popolne ukinitve železniškega prometa iz Berlina in v Berlin. Nevarnost je bila odstranjena samo na ta način, da so ameriške oblasti dale policiji zapadne cone povelje, da mora palačo ravnateljstva državnih železnic spet sprazniti in je ravnateljstvo državnih železnic takoj spet zasedlo svojo palačo. Najbolj se je odahnilo zaradi tega prebivalstvo Berlina, ki se je že balo pred ponovno blokado.

Po naši zemlji

Ravnanje celovškega ordinariata je proti naravnemu in božjemu pravu in nasprotuje osnovnim načelom krščanske etike

Za zadnjič smo prinesli izvlečke iz resolucije katoliških duhovnikov v domovini, s katerimi obsojajo krivično nastopanje celovškega ordinariata proti zavednim koroškimi Slovincem. Danes nadaljujemo s temi izvlečki, ker smatramo to za potrebno posebno v zadnjem času, ko se je začela podvojena nebrzdana gonja proti dosledni borbi našega ljudstva za nacionalne in socialne pravice s strani tako imenovane Krščanske ljudske stranke. Na žalost se je tej gonji pridružil tudi marsikateri duhovnik, ne da bi se poglobil v resnične prikrite namene ukrepov celovškega ordinariata, ki prav nič nimajo opraviti z vero ali krščanskimi resnicami. Razgovor kandidatov Demokratične fronte delovnega ljudstva pred volitvami s samim prevzvišenim škofom je jasno pokazal, da je bila ekskomunikacija stranke vseh zavednih in brezkompromisnih Slovincem izrecen političen maneuver za volitve in nič drugega. Koroški Slovenci naj bi podprli OeVP in se odpovedali svoji borbi: to je bil ožiten namen pristranskega koralja škofijskega ordinariata. Škof sam v večurnem razgovoru ni vedel povedati drugih vzrokov za ta svoj ukrep kakor pa, da je to bila želja voditeljev KLS-a, da se v tem odločilnem času katoličani ne smejo cepiti in da morajo strnjeno voliti OeVP. To so dejstva! Zato koroški Slovenci ne moremo drugega kot odklanjati in obsojati korak nemškega ordinariata, ki se je s tem ponovno razkrinkal kot zaveznič šovinističnih zavojevalcev koroških Slovincem. Vemo, da so številni duhovniki tudi na Koroškem na strani svojega ljudstva in obsojajo protislovensko politiko ordinariata, a na žalost tega ne morejo javno izpovedati.

Zato pa prinašamo resolucije slovenskih duhovnikov iz domovine, ki čutijo in mislijo s svojim ljudstvom, iz katerega so izšli, in razumejo borbo našega ljudstva za narodno in gospodarsko enakopravnost. V svobodni domovini, kjer je svoboda vere in vesti, lahko javno dvignejo svoj glas in podprejo ljudstvo v njegovih težnjah.

V tem smislu nam pošiljajo pozdravne resolucije in nam dajajo pobudo za nadaljnjo brezkompromisno borbo. Tako-le se glasi resolucija, ki nosi deset duhovniških podpisov, med njimi tudi podpis našega rojaka dr. Valentina Mertla:

„Po krivičnem plebiscitu, nasilni priključitvi k tretjemu rajhu, ko je v drugi svetovni vojni trpljenje, pa tudi heroizem koroških Slovincem dosegel svoj višek, je to trpeče slovensko ljudstvo upravičeno pričakovalo priključitev k svoji matični Sloveniji. Imperialistični diktat pa je tudi to pot odločil drugače. Naši bratje in sestre morajo spet ostati onstran meja naše svobodne socialistične domovine. Ponovno so izpostavljeni šikanam, zapostavljenju in narodnemu zatiranju.“

Ko govorijo o Demokratični fronti delovnega ljudstva, pravijo:

„Globoko obžalujemo, da se je nemškimi šovinistom v gonji proti DFDL pridružil tudi celovški ordinariati, ki je kratko pred volitvami prepovedal to organizacijo koroških Slovincem pod kaznijo izobčenja. S tem je razcepil njihove vrste in jih v živo zadel, ker je izkoriščajoč dekret Sv. Stolice še bolj razpihal žerjavico nacionalističnega šovinizma. S tem pa je ravnal proti naravnemu in pozitivnemu božjemu pravu, zakaj eksistenčni boj, ki ga bijejo koroški Slovenci, je najosnovnejša na-

ravna pravica. Celovški ordinariati je s tem svojim korakom najhuje ravnal koroške Slovence v njihovih pravicah in ga zato obsojamo, ker nasprotuje osnovnim načelom krščanske etike „in se“ (kot sredstvo samo na sebi) in „quad finem“ (zaradi zlega namena) in ker so s tem hoteli oslabil borbeno moč koroških Slovincem. Saj je bila predmetna prepoved izdana le kratko pred volitvami. Dekret sv. Oficija je izšel 1. julija 1949. Če bi ordinariati bil smatral njegovo vsebino za tako važno, bi ga bil moral priobčiti takoj. Ko pa je to storil šele septembra tik pred volitvami, je s tem pokazal svoje sovražno stališče do koroških Slovincem, ki se prav v DFDL bore za upravičene svoje zahteve. Smatramo, da so to vnebovpijoči prekrški zoper naravne pravice. Saj so naperjeni proti eksistenčnim pravicam naroda in zato podobni ubijanju, ki ga tudi pozitivni naravni božji zakon imenuje

vnebovpijoč greh. In zatiralcem koroških Slovincem bi lahko po vsej pravici zaklicali z besedami svetega pisma: „Kaj si storil? Glej, glas krvi tvojega brata kliče k meni z zemlje!“ — Ta greh tirja maščevanje, kazen božjo.“

Duhovniki okrožja Grosuplje in Trebnje pa poudarjajo s svoji resoluciji:

„Za koroške Slovence zahtevamo, da uživajo v cerkvi polno svobodo, da uporabljajo lastni jezik, da se jim pridiga v njihovem jeziku. Vsako omejevanje te pravice nasprotuje predpisom cerkvenih kanonov, hkrati pa ogroža tudi njihov narodni obstanek, zlasti še, ker je šolstvo na Koroškem pogosto sredstvo za političevanje. Poleg cerkve naj bo slovenski jezik v polni meri upoštevan v šoli in uradih. Vsak koroški Slovenec ima pravico, da se šola in dopisuje z uradi v svojem maternem jeziku.“

Za varen obstoj slovenskega narod-

Delovni človek ne dobi podpore

Dne 10. decembra 1949 smo v našem listu prinesli primer Boštjana Jamnika, pd. Saliternika v Sv. Kolomanu pri Grebinju, ki se že od 1938. leta naprej neprestano trudi, da bi za popravo svoje hiše, ki je v zimi 1937/38 razpadla, dosegel podporo. Ker Jamnik kljub svojim prizadevanjem podpore ni dobil in je prisiljen živeti v neznosnih razmerah v skrajno nezdramem in nehygieničnem stanovanju, se je, posebno ko je tudi deželna vlada odklonila njegovo prošnjo z dne 6. septembra 1949 za dodelitev podpore začela zastvar zanimati Slovenska kmečka zveza. Kakor smo že zadnjič poročali, je dne 2. decembra 1949 poslala deželni vladi pismeni protest z zahtevo po ponovni proučitvi tega vprašanja in ugodni rešitvi Jamnikove prošnje.

V odgovoru na protest Slovenske kmečke zveze deželna vlada slej ko prej vztraja na svojem odklonilnem stališču. Sicer prizna, da je Jamnik iz socialnih vidikov podpore na vsak način potreben, vendar pa

poudarja, da pri dodeljevanju podpor odločajo edinele agrarno-politični momenti, ki pa Jamniku, kakor izgleda, niso dani.

Današnja protiljudska oblast vidi malega človeka samo takrat, kadar od njega zahteva visoke davke in dajatve, drugače pa ga ne pozna. Če se mu je podrla hiša, je to po mnenju odločujočih v deželi pač nesreča, ki se vsakemu lahko zgodi in — Bog pomagaj! Naj gleda, kako jo bo popravil in se prebil skozi življenje, to je njegova stvar! Velikemu pa, veleposesniku in grofu, če mu pogori hiša ali se mu pripeti kakšna druga nezgoda, je treba seveda takoj pomagati in mu nuditi najvišjo podporo, kajti pri njem so agrarno-politični momenti na vsak način dani, on je na odločilnih položajih, je poslanec v deželnem ali celo v državnem zboru in trobi v isti rog kot protiljudska in reakcijska oblast in vsi njeni predstavniki, skratka — je njihov. Mali človek, ki nič nima in mora delati od zore do mraka, da se preživi in vzdr-

Marca na Planico!

Kakor lani bo tudi letos izlet članov ZMSK na mednarodno skakanje! — Lahko se prijavi-tjo tudi drugi. Prijave do 15. II. 1950 in dokumente

domovinski list

osebno izkaznico (Identitätsausweis)

bivalično potrdilo (Aufenthaltsbescheinigung)

Krstni list

sprejema Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško, Celovec, Salmstr. 6

nega življenja na Koroškem je nujno, da so koroški Slovenci politično strnjeni in enotni. Zato škoduje narodnemu obstoju vsak, ki to enotnost ruši. S tega stališča zavračamo in obsojamo vse ukrepe škofijskega ordinariata v Celovcu, v kolikor imajo namen razdreti in ovirati enoten nastop koroških Slovincem pred domačo in tujo javnostjo.“

Jasnim in odločnim besedam resnično ljudskih duhovnikov iz domovine ni treba dodajati nobenega komentarja. Zadostuje, da jih upoštevamo in ne nasedamo tistim, ki v svoji neizkrenosti pripisujejo neizkrenost vsem, ki niso njihovega mišljenja.

ži dobi podporo le v primeru, če je od tega, kar so dobili veliki, kaj ostalo!

Tako dela današnja oblast in tako ravna z delovnim človekom. Potem pa govorijo o demokraciji in se bahajo, koliko dobrega so storili za ljudstvo. Tu je najlepši primer!

Vse bivše internirance in KZ-larje, partizanske invalide, izseljence in vse žrtve fašizma opozarjamo, da je bil rok za vlaganje prošnje za izstavitev potrdila po § 4 (§ 4-Bescheinigung) oz. izkaznice za žrtve (Opferausweis) podaljšan do 31. marca 1950.

Slovenska sekcija Zveze bivših pol. internirancev in obsojencev

Toda tudi tega „havžvanja“ današnje oblasti bo enkrat konec. Fronta izkoriščanih in zatiranih delovnih množic se krepi iz dneva v dan in bo enkrat napravila red ter obračunala z izkoriščevalci in protiljudskimi oblastniki. Tedaj bo vzela oblast v svoje roke, pa če je to gospodi prav ali ne.

so se imeli radi, a so se le redko videli; med vojno pa so se rodbinske zveze utrdele. V perzonalih je pritiskal glad in Rožejevi so se obračali v Močivje za živež; Rožejevi otroci so prihajali v Močivje in pasli z močivskimi.

Ko je Petruh pristopil k Malgajevcem, je bila njegova prva misel, izkoristiti prvi prosti čas za obisk pri teti. Ali stvar se je zavlekla. Minilo je štirinajst dni; Petruh je imel teta pred nosom, tako blizu, da bi bil z gradu lahko pljunil na perzonal, kjer so Rožejevi stanovali, pa jih še ni obiskal. Ko je to dobro premislil, si je na tihem priznal, da ga ovira še neka druga stvar, ki je važnejša kakor pomanjkanje časa. In ta stvar je bil neki tajni neprijetni občutek, ki ga je grizel in zadrževal. — Občutek, ki mu je nekaj očitil, nekaj takega, česar se sam ni zavedal, nekaj daljnega, nepoznanega...

Med Malgajevci se je govorilo, da jih perzonalni postrani gledajo, da delavstvo ni navdušeno za Jugoslavijo, temveč si želi pod avstrijsko republiko. In spričo takih govorov se je Petruha polajščalo tisto neznanost, tiho očitajoče čustvo, kadar se je spomnil svoje tete, svojega te-

Planine so postajale vse tiše, čim večji je bil ropot fužin.

Pudlar Rožej je prišel od nekod izza planin in vstopil pred tako žrelo. Ker je bil visok in širok kot kopa, ker je imel prsi kot medved, je vztrajal pred žrelom sikajočih kalorij. Ker so njegove roke s lahko-tu sukale metercentske lupe, je postal pudlarski predelavec. Čeprav ni znal ob svojem prihodu na Ravne ne pisati in ne računati, je vendar znal pudlati najboljše jeklo, ki je cingljalo kot srebro in rezalo kot živa strela.

Dvajset let je gorel pred žreli pudlarskih peči, dvajset let je z znojem izlival na razžarjene pragove pudlaric ceneno istrsko vino, ki ga je podjetje dobavljalo delavcem

po pet krajcerjev liter. Takrat se je tudi spočel sloves o dobrem življenju Rožejeve tete.

Potem je prišla vojna: fužina je zastokala, dolgi delavnik se je še podaljšal, znoj pred pudlaricami je tekel v še debelejših curkih, a zdaj ni tekel iz istrskega vina, temveč iz vode in iz cikorijske, iz zelja in krompirja. Rožejeva orjaška postava se je v zadnjih štirih letih ukrivila, rame so mu upadle, bikovski tilnik se mu je posušil, prsi so mu izhlapele, da so bile podobne votli grudi, roke, prej klesče, so bile zdaj le še tolkače — in ko se je Avstrija razsula, je bil na tem, da se tudi sam razsuje.

Pred vojno so bile zveze med Rožejevimi in med Močivjem take, da

Kdaj lahko razveljavimo živinsko kupčijo

Živinska kupčija je vedno stvar zase. Največ moledovanja med kmeti slišimo ravno v zvezi z živinsko kupčijo. Zato mislimo, da bo zelo koristno, če ponovno opozorimo na najvažnejše določbe, ki tičejo živinske kupčije, ker je potrebno, da jih pozna vsak kmet in da se/potem tudi lahko izogne neprijetnostim in zgubam pri kupčiji.

Če kupujemo ali prodajamo živali, je potrebno, da vemo za tozadevna v § 922 civilnega zakona zapopadana zakonita določila. Vsak, ki proda kakšno žival (konja, kravo, svinjo ali ovce) jamči, da ima žival tiste lastnosti, ki jih običajno od živali pričakujemo. Torej vsak prodajalec jamči, da daje krava, ki jo proda kot molznico, tudi toliko mleka, kot ga daje povprečna molznica, ali — drug primer — da je konj, ki ga proda za vprežnega konja (Zugpferd), tudi kot vprežni konj uporaben. Če pa prodajalec pri kupčiji posebej napove lastnosti živali, potem jamči tudi za to, da ima žival v resnici te lastnosti. Istotako jamči prodajalec tudi v primeru, če je pri kupčiji zatrjeval, da ima žival vse tiste lastnosti, ki jih je kupec stavil kot pogoj sklenitve. Če je n. pr. kupec zahteval pet mesecev brejo kravo, potem prodajalec jamči za to, da je krava, ki mu jo proda, v resnici tudi 5. mesecev breja.

Živinski nedostatk oz. napake pri kupčijah, za katere prodajalec jamči, so v glavnem:

1. Žival nima tistih lastnosti, ki jih pri kupčiji običajno zahtevamo,
 2. Žival ni uporabna za tiste namene, za katere je izrazito kupljena.
 3. Žival ima nenavadne napake, ki jih je prodajalec zamolčal.
 4. Žival ima običajne napake, ki jih je prodajalec zanimal.
- Če je nedostatek pri kupčiji takšen, da ovira normalno uporabo živali (konj zaradi bolezni ni uporaben pri vožnji), kupec kupčijo lahko razveljavi v celoti in mora prodajalec vzeti žival nazaj ter plačati še eventualno odškodnino. Če pa nedostatek ne ovira normalne uporabe oz. se nedostatek lahko odstrani, (z operacijo itd.), kupec lahko zahteva znižanje cene in vrnitev dela denarja ali popravilo nedostataka ali pa, da plača prodajalec popravilo nedostataka.

Seveda je uveljavljanje kakršnih koli razveljav ali popravkov kupčije vsled nakazanih nedostatkov ali napak **vezano na določen rok**. Če gre za kakšno napako ali nedostatek živali, mora kupec prodajalca sodnijsko tožiti **v teku šestih tednov** od dneva prevzema živali. Po šestih tednih tožbe ne more več uveljaviti. Gotovi nedostatk ali napake živali pa so podvrženi posebnim določbam, ki so zapopadene v posebni odredbi z dne 10. nov. 1916 in določujejo

pri gotovih boleznih živali rok 14 dni. Če žival v tem času na eni izmed spodaj navedenih bolezni oboli, obstoja sum, da je bila žival že ob prevzemu bolna. To velja za naslednje bolezni pri posameznih vrstah živali:

Konji: smrkavost, nadušljivost (Dämpfigkeit), norost (Dummkoller), notranje vnetje oči (Mondblindheit in hlastanje z zobmi (Koppen);

Živina: tuberkuloza;

Ena največjih ovir v naši svinjereji!

Povečanje števila pujskov (prasev) spada med prve pogoje razširjenja prašičjereje kot ene danes še kolikor toliko donosne kmetijske panoge. Žal je način vzreje pujskov pri nas še tako zastarel in so vsled tega vzrejni stroški tako visoki, da večji del kmetovalcev prasce raje kupi, kakor pa da bi tvegali riziko vzreje. Danes je vsled vsesplošne nevarnosti zaradi hromote riziko toliko večji. Koliko mater — dojníc so že odpeljali „nebogljénim“ pujskom! Da pa bo rejski in zdravstveni uspeh v bodoče pri vzreji pujskov tem zanesljivejši, upoštevajmo naslednje:

Največ grešimo v prašičjereji s tem, da prazne, jalove svinje in prolepe preveč dobro krmimo, jih čestokrat naravnost pitamo, dočim doječe svinje tako pomanjkljivo hranimo, da že po nekaj tednih tako zelo shujšajo, da jim moramo pujske odvzeti oz. začeti te krmiti s krvavim mlekom in raznimi juhami, ki jih nerazviti, nežni pujski še nikakor ne zamorejo prebaviti.

Doječa svinja ima dovolj mleka za vse pujske do 8. in tudi 10. tedna. Treba jo je samo pravilno krmiti. Stokrat bolje je, da damo krmila,

4 kg ovsenega zdroba	s	40 dkg	preb.	beljakovin;
¼ do 1 kg ribje moke	s	40 dkg	preb.	beljakovin;
½ kg bučnih tropin	z	20 dkg	preb.	beljakovin;
3 l posnetega mleka	z	10 dkg	preb.	beljakovin;
4 kg pese ali trave	z	10 dkg	preb.	beljakovin;
skupaj 120 dkg preb. beljakovin.				

s katerimi silimo nežne šliri- in celotredenske prasce, materi svinji, ki bo poplačala našo skrbnost z obilico **nenadomestljivega** prašičjega mleka.

30 litrov mleka bi nam morala dati krava dnevno, ako bi zahtevali od nje isto delo in molzno proizvodnjo kot od doječe svinje. Krava mora vzrediti ob povprečni dnevni molznosti 10 l eno tele, ki se ob tej množini mleka zredi za **1 kg dnevno**. Gnezdo pujskov s 8 do 10 komadov se zredidnevno vendar za **2 in pol do 3 kg**, ako upoštevamo, da vsak pujske ob njegovi **silni rasti** pridobi dnevno 30 dkg na teži. Ta dnevni prirastek na teži odgovarja 25 do 30 litrov kravjega mleka. Doječa svinja da dnevno sicer samo eno tretjino te množine, toda količina redilnih snovi trikrat močnejšega mleka doječe svinje vsekakor odgovarja 25 do 30 litrom kravjega mleka. No, in kakšno pozornost bi posvečali kravi z dnevno mlečnostjo 30 litrov, kako bi jo krmiti? Račun nam prikazuje, da bi moralo biti v krmi ze kravo s 25 litri mleka 125 dkg beljakovin in bi morala biti dnevna krma za to molznico tako-le sestavljena:

Ovce: garje, splošna vodeničnost; **Svinje:** ikre in trihine (Finnen u. Trichinen).

Sklenjeno kupno pogodbo pa more kupec v teh primerih samo razveljaviti, če laško, ko je eno od teh bolezni opazil, to sporoči prodajalcu, ali — če prodajalec ne dobi — županu, da takoj pusti žival preiskati po živinozdravniku ali pa sproži sodnijsko resničnostno dokazovanje za upravičenost razveljavljanja kupčije. Če tega kupec ne napravi, bo le težko dokazal, da je bila žival že ob prevzemu bolna na eni teh bolezni.

Če pa so nedostatk in napake živali ob prvem pogledu vidni in očitni, prodajalec ne jamči, razen če je izjavil, da je žival brez vseh napak. —ž—r.

K temu bi morali dodati še 5 dkg krmilne krede.

Podobno bi morala biti sestavljena krma za doječe svinje s pujski. Vendar pa bi ne smela obstojati — kakor je marsikje običajno — iz juhe z otrobi in nekoliko krompirja.

Dajmo doječim svinjam izdatnejšo krmo!

Mesto navedene krmne mešanice s 120 dkg preb. beljakovine damo doječi svinji na dan zaradi pomenovitve in pocenitve lahko tudi 3 kg mešanice, obstoječe iz 80 odstotkov ječmenovega zdroba in 20 odstotkov oljnih tropin. Tudi tu bi dodali še kakih 5 dkg krmilne krede (Fullerkreide), kakor je opisano v štev. 1 „Obvestil naprednih gospodarjev“, ki jih izdaja Kmečka zveza za Slovensko Koroško v Celovcu.

Lahko računamo tudi tako, da damo svinji na dan za vsakega pujska po 40 dkg mešanice iz tretjine ovsenega in tretjine pšeničnega zdroba. Razen tega bi morala dobiti plemena na pujska še po ½ do 1 liter posnetega mleka. Ako tega ni, dajmo na 9 desetih te krmne mešanice 1 desetino ribje ali krvne moke.

Če vse preračunamo, bomo mogoče rekli, da je reja doječih svinj in vzreja prascev zelo draga. Toda preudarimo, da edino mati — doječa svinja zamore prebaviti in pravilno predelati žitni zdrob, kravje mleko in druga krmila, ki smo jih morebiti namenili pujskom, da mali, nerazviti želodček pujskov nikakor ni v stanju ta krmila pravilno prebaviti, da rabijo pujski (prasci) za uspešen razvoj 8 tednov materino mleko. V teh tednih se ustvari tudi podlaga za bodočo sposobnost izkoriščanja krme in za vse bodoče zdravje in razvoj naših pujskov.

tiča s tistimi kopastimi pleči in izgorlimi očmi; posebno pa je bilo živo, kadar se je spomnil svojega tri leta starejšega bratranca Klemenca, ki je že od štirinajstega leta stal za stružnico v tovarni. Petruh se je spominjal, kako mu je Klemen včasih pripovedoval o socialnih demokratih, ki bodo po končani vojni prišli na vrh in bodo uvedli novo, pravičnejše življenje na tem svetu. . . . Petruhu so bile take besede sicer nerazumljive, vendar sladke in še od takrat mu niso prenehale odmevati v sru . . .

Neko nedeljo popoldne pa je stisnil zobe in rekel:

„Danes pojdem!“

Korporal Vuga mu je dal na pot kilogram kave, zavoj sladkorja, kos slanice in dva hleba kruha.

„Nesi to svojim sorodnikom, naj vidijo, da slovenski soldati niso sovražniki delavcev. V perzonalih je še trda za živež!“

Pri Rožeju je bila vsa družina doma. Na podolgovati, vegasti kuhinjski mizi so stale nepomite skledice, ko je Petruh vstopil, kar je pomenilo, da so pravkar južinali.

„Dober dan, teta, dober dan te tič!“ je pozdravil odkrito in prosto dušno in podajal roko naokoli. Česar ni mogel zaznati pri teti in pri te-

tiču, je opazil pri bratranecu Klemenu; ta mu je dal roko z neko neprikrito zadržanostjo. Petruha je zabelo pri sru, a se je potajil in ostal veder, domač. Potem je položil zavoj teti v naročje in dejal:

„To sem prinesel, ker vem, da je zdaj v perzonalih še trda!“

Teta je potehtala in nato raztegnila lica v rahel nasmeh:

„Trda, trda! — Bog ti poplačaj, Petruh!“ Njene oči so se skoraj napolnile s solzami, ko je razložila stvari po mizi.

„Pa toliko?“

Vsa družina se je odkrito razveselila darov; pudlar Rožej, ki je s prekrižanimi rokami sedel za mizo in vlekel iz glinaste pipe, jo je za trenutek odložil:

„To pa to, Petruh!“

Otroci, dva in dvajsetletna Hanička, sedemnajstletni Maks, strgarski vajenec, petnajstletni Pavel, ključavničarski vajenec, in dve sestri, še obe šolarki, so gledali zavoj kot neko nadnaravno čudo. Le eden in sicer Klemen se ni zmenil za to, kar se je godilo okrog njega; njegov obraz je ostal neizpremenjeno trd.

Petruh se je v zadregi zdrznil, potem pa je dejal, da pač nekaj reče: „To je iz vagona, ki smo ga vzeli Madžarom pred štirinajstimi dne-

vi!“

To je rekel s posebnim naglasom, ker je upal, da bo z njim izzval pri bratranecu Klemenu vsaj rahlo zanimanje. Toda Klemen je ostal kot lipov bog. Na njegovem obrazu se je zrcalil notranji odsev, kot bi hotel reči:

„Ako nas misliš s tem kupiti — kar odnesi . . .!“

„Dolgo te ni bilo!“ je spregovoril pudlar Rožej, kot bi hotel pregnati zadrego.

Petruh se je usedel na klop.

„Kaj pa mati in Močivje?“ je vprašala teta.

„Močivje je zdravo! Še v nedeljo sem bil doma!“

„Potem je prav!“

„Micka, kdaj pa prideš k nam v Jazbino past?“ je vprašal Petruh desetletno bratranko.

Deklica se je zasmejala v prijetnem spominu na poletne mesece, ki jih je preživela v Močivju.

„Kadar bo teta potrebovala!“

„Ko pride leto . . .“

„Ko pride leto — — — bomo mogoče že na svojem pasli!“ je ponovil Petruh, da bi spravi pogovor v tir.

Zdaj se je prepričal, da je bratranec Klemen spotika neprisiljenemu in odkritosrčnemu razgovoru. Vsi domači so se skrivaj ozirali vanj, kot

bi se ga bali.

Petruha je grabilo nekaj v goltancu in zdelo se mu je, da je prišel v ledenico, čeprav je bilo v sobi zatohlo in vroče, da se je sopara cedila po stenah za tako družino mnogo pretesnega stanovanja.

„Ali piješ kavo, Petruh? Ni taka kot tvoja, pa je topla,“ je rekla teta.

„Bom!“ je odvrnil Petruh. Nato se je spomnil, da je še nekaj prinesel; segel je v žep in izvlekel nekaj zavojev tobaka za pipo in škatlo cigaret.

„To je za vaju!“ S temi besedami je položil tobak na mizo in pogledal tetiča in Klemenca.

„A-a-a-a-a!“ je zadovoljno goddel pudlar Rožej in grabil tobak z okorelimi prsti.

Zdaj se je zganil tudi Klemen. pristopil je k mizi, iztegnil roko, a še preden se je dotaknil škatle, se mu je izvil iz ust s težkim, očitajočim glasom:

„No, Peter, kaj si moral k Srbom . . .!“

(Dalje)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Vellkovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: France Košutnik. Tiska: Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsgürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt 2, Postschloßbach 17.